

[Undervisningsministeren.]

ovennævnte fordelingslovs tilskudsordning, hvorefter der ydes et lærerlønstilskud på 90 pct. af skolens udgifter til lærerlønninger samt et tilskud på 90 pct. af statsskolernes bruttoudgift pr. time bortset fra udgiften til lærerlønning samt fra udgiften til forrentning og afskrivning.

Ved forslaget tilskudsordning opnås således ensartede tilskudsforhold for private og kommunale gymnasieskoler. Ligesom der ved lov nr. 187 af 5. juni 1959 om stats-tilskud til private eksamensberettigede realskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte blev tilvejebragt nogenlunde ensartede tilskudsforhold for de under loven hørende private realskoler og de kommunale realskoler.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil dets gennemførelse ikke medføre nogen forhøjelse af statens faktiske tilskudsudgifter, hvilket heller ikke skulle være fornødent efter den ved tilskudsloven af 1959 stedsfundne forhøjelse af tilskuddene til de private gymnasieskoler.

Jeg skal hermed anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Forslag til lov om statstilskud til private studenterkursus, som jeg dernæst har den ære at fremsætte for det høje ting, tilsigter at tilvejebringe økonomisk ligestilling mellem de private gymnasieskoler og de private studenterkursus.

Den for de private statsanerkendte studentereksamenkursus gældende lov af 24. maj 1948 bygger på en yderst kompliceret tilskudsordning, der i hovedtræk går ud på følgende:

Der tillægges hvert kursus et beløb svarende til halvdelen af kursusets samlede faktiske bruttoudgifter med fradrag af den samlede udgift til lønninger m. v. til kursusets leder og lærere, hvorhos der beregnes for hver ugentlig time på vedkommende kursus 33 $\frac{1}{3}$ pct. af den gennemsnitlige bruttoudgift pr. ugentlig time i det pågældende finansår ved driften af samtlige af stat og

kommune drevne gymnasieskoler i København, Frederiksberg og Gentofte kommuner.

Tilskuddet til et kursus må i intet tilfælde overstige kursusets virkelige nettoudgifter, ligesom det samlede tilskud til et kursus aldrig pr. ugentlig time må overstige 40 pct. af den nævnte gennemsnitlige bruttoudgift pr. time ved driften af offentlige gymnasieskoler i hovedstadskommunerne.

I tilskudsfastsættelsen indgår i øvrigt fordelingen af det i lovens § 4, stk. 4, nævnte rådighedsbeløb, der ved tillægsbevillingsloven for finansåret 1952-53 er fastsat således, at der af restnettounderskuddet ved et kursus ydes dette et yderligere tilskud på 25/26 heraf.

Ønsket om at forlade denne tilskudsordning skyldes ikke blot, at ophævelse af den storkøbenhavnske refusionsordning ved lov af 10. juni 1960 har medført, at grundlaget for beregning af tilskud, der bygger på bruttoudgiften pr. time ved driften af offentlige gymnasieskoler, er bortfaldet, men også de betydelige administrative vanskeligheder, der er knyttet til beregningen af tilskuddet.

Hertil kommer, at den bestående tilskudsordning er utilstrækkelig til dækning af kursernes udgifter, da ordningen medfører, at kurserne har et konstant udækket nettounderskud på i hvert fald 1/26 af dette, og at kursernes økonomi som følge heraf er yderst anstrengt.

Som erstatning for det hidtidige beregningsgrundlag er der her som i lovforslaget vedrørende de private gymnasieskoler anvendt fordelingslovens tilskudsordning, hvorefter der ydes et lærerlønstilskud på 90 pct. af skolens udgifter til lærerlønninger samt et tilskud på 90 pct. af statsskolernes bruttoudgift pr. time bortset fra udgiften til lærerlønninger samt fra udgiften til forrentning og afskrivning.

Som det fremgår af bemærkningen til lovforslaget, viser en beregning foretaget på grundlag af private studenterkursus'

[Undervisningsministeren.]

regnskaber for kursusåret 1958-59, at tilskuddet, beregnet efter forslagets tilskudsregler, sammenholdt med tilskuddets beregning efter den bestående tilskudsordning for dette år, medfører en merudgift på ca. 300 000 kr.

Idet jeg i øvrigt med hensyn til enkeltheder i lovforslaget henviser til dets bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede undervisningsminister, for at han kan fremsætte et i dag anmeldt lovforslag.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om ungdommens uddannelsesfondes forvaltning og virksomhed.

Da ungdommens uddannelsesfond blev oprettet — ved loven af 7. juni 1952 — var man klar over, at de 1½ mill. kr., der årlig kom til uddeling, kun kunne være en begyndelse, og med loven af 24. maj 1955, hvis rammer fremdeles bestemmer fondens forvaltning og virksomhed, mente man vel heller ikke at have nået fondens mål. Fondens muligheder forøgedes imidlertid væsentligt ved lovene af 7. juni 1958 og 29. april 1960, men også ved sidstnævnte lovrevision var der dog alene tale om en foreløbig regulering, fordi man ikke på det tidspunkt havde det nedsatte udvalgs undersøgelser og beregninger at støtte sig til.

Jeg glæder mig over i dag at fremsætte et lovforslag, der vel efter sagens natur ikke må ventes at blive slutstenen i lovkomplekset om ungdommens uddannelsesfond, men som efter min bedste overbevisning i helt afgørende grad vil effektivisere fonden, hvis formål fortsat er, som det sammenfattende er sagt i § 1 i loven af 1955, at egnede og interesserede unge ikke af økonomiske grunde hindres i at påbegynde og gennemføre en videregående uddannelse.

I forbindelse med forberedelsen af lovændringen i 1958 blev der nedsat et udvalg, der bl. a. fik til opgave at undersøge de studerendes økonomiske vilkår, og det var

tanken, at resultatet af dette udvalgs arbejde skulle indgå i grundlaget for en tilbundsående revision af uddannelsesfondens bevillinger. Vi gik dengang ud fra, at udvalgsbetænkningen kunne foreligge allerede i 1959, men når man sætter sig ind i den nu afgivne første betænkning, „De studerendes økonomiske vilkår“, må det hurtigt konstateres, at forsinkelsen har været velmotiveret. Vi har nu fået et overordentlig vægtigt materiale i hænde, som ikke havde kunnet tilvejebringes uden gennemførelsen af den tidkrævende studentersociologiske undersøgelse, og det foreliggende materiale vil uden tvivl blive af meget stor betydning i en mængde andre relationer end netop den nu aktuelle: ungdommens uddannelsesfond.

Jeg har fundet, at udvalgets konklusioner hviler på så nøgterne undersøgelser og overvejelser, at de med fuld ret kan danne grundlag for den omfattende forhøjelse af uddannelsesfondens midler, der nu søges gennemført. Man vil da også se, at lovforslagets enkeltheder i det store og hele, i det omfang det har været muligt, er udformet i overensstemmelse med udvalgets forslag om den direkte støtteordning, og det samme vil blive tilfældet, hvad den bekendtgørelse angår, der tænkes udarbejdet af undervisningsministeriet angående den videre efterlevelse af lovens bestemmelser. Jeg nævner i denne forbindelse, at man ikke overvejer ændringer i fondens administrative opbygning.

Efter lovforslaget kommer fondens årlige bevillinger til at andrage i alt 59 mill. kr. Heraf går 4 mill. kr. til lån til seminarieelever og 4 mill. kr. til gymnasieelever — hvorom jeg senere skal fremsætte nogle bemærkninger — medens de resterende 51 mill. kr. fordeles med 2/3 til stipendier og 1/3 til studielån. Denne opdeling stemmer, som det fremgår af bemærkningerne, med udvalgets forslag; og hvad uddelingerne angår, mener jeg i øvrigt, at man i modsætning til, hvad de nugældende bestemmelser anfører, i højere grad bør tilgodese de kortvarigere uddannelser med stipendiemidler, også i erkendelse af, at sådanne uddannelser sjældent umiddelbart efterfølges af den gode indtjening, der almindeligvis bliver resultatet af mange af de mere langvarige uddannelser.